

Nr 5.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande över motion angående effektiva åtgärder mot monopolistisk prisuppskörtning m. m.

I motion nr 134 har herr *Karlsson* i Stuvsta m. fl. hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att effektiva åtgärder mot monopolistisk prisuppskörtning och för att pressa ner oskäligen priser snarast måtte underställas riksdagen för prövning.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från kommerskollegium, priskontrollnämnden, Grossistförbundet, Industriförbundet, Kooperativa förbundet (KF), Köpmannaförbundet och Riksförbundet Landsbygden folk.

Samtliga hörda myndigheter och organisationer avstyrka motionen. I samtliga yttranden anföres som skäl tillkomsten av monopolutredningsbyrån och den verksamhet, denna utövar, samt i flera av yttrandena, att nyetableringssakkunniga fått i uppdrag att utreda frågan om eventuell komplettering av monopolkontrollen, såsom i fråga om nyetableringskontroll, exklusivavtal, leveransspärrar m. m.

Kommerskollegium, vid vars yttrande finnas fogade yttranden av handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Skåne, hävdar att den allmänna priskontrollen bör avvecklas, så snart varuförsörjningen och förhållandena i övrigt göra detta möjligt. I fråga om speciell prisövervakning anför kollegium, att de av monopolutredningsbyrån offentliggjorda sammanfattningarna av registrerade avtal endast publicerats av omkring 15 procent av de allmänna tidningarna. Detta kan medföra, att kartellernas reaktion avtrubbas. Vidare anföres, att sedan den offentliga registreringen införts, omkring 7 procent av i kartellregistret införda överenskommelser upphävts. En avdelning för prisanalys vore emellertid önskvärd för kontroll av huruvida samarbetet fortsättes i andra former. Kollegium ifrågasätter, om icke ett permanent förhandlingsorgan med lagstadgad befogenhet att förhandla med parterna skulle kunna medföra påtagliga fördelar. Ett sådant organ kan inrättas utan principiell ändring av gällande lagstiftning.

Priskontrollnämnden erinrar om att den tidigare uttalat, att statlig priskontroll icke vore en lämplig form för kontroll över monopol och karteller. En skärpning av kontrollen kan emellertid bli erforderlig vid priskontrollens avveckling, och nämnden avser att vidtaga undersökning inom sin utredningsbyrå.

Såväl *Grossistförbundet* som *KF* framhåller att statlig maximiprissättning kan verka återhållande på prissänkningen och således motverka sitt eget

syfte. Statlig maximipriskontroll kan därför icke vara ett tjänligt medel för övervakning av monopol.

Utskottet. Såvitt utskottet kan finna är en allmän statlig priskontroll icke alltid ett lämpligt medel för att bryta tendenser till monopolistisk prissättning på varor av olika slag. En sådan priskontroll synes tvärtom i vissa lägen kunna medföra, att prissänkningar hejdas, vilket givetvis bör undvikas.

För en effektiv samhällelig kontroll över karteller och monopol torde helt andra medel behöva tillgripas. På vilket sätt en sådan kontroll bör anordnas vågar utskottet på nuvarande stadium icke ha någon bestämd mening om. Det är möjligt, att en utbyggnad och komplettering av monopolutredningsbyrån är den lämpligaste vägen, men det kan också hända, att man måste söka sig fram på andra vägar. Utskottet får emellertid erinra om att nyetableringssakkunniga ha åtminstone vissa av de problem, som därvid måste lösas, under utredning och får därjämte hänvisa till att priskontrollnämnden ämnar utreda frågan om den allmänna priskontrollens avveckling och vilka åtgärder, som då kunna behöva vidtagas för att konsumenterna skola kunna skyddas mot konkurrensbegränsande överenskommelser. Enligt utskottets mening böra resultaten av dessa utredningar först avvaktas, innan ytterligare utredningar begäras. Utskottet utgår därvid från att såväl nyetableringssakkunniga som priskontrollnämnden verkställer respektive utredningar med all möjlig skyndsamhet.

Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till motionen utan får hemställa,

att motion II: 134 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 mars 1949.

På utskottets vägnar:

OSSIAN SEHLSTEDT.

Närvarande: herrar Sehlstedt, Nilsson i Bästekille, fröken Ager, herrar Engkvist, Andersson i Ryggestad, Andersson i Långviksmon, fru Torbrink, herrar Gustafsson, Rosén och Andersson i Björkäng*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.